

Варич Валерія Юрївна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Карповський С. В.,**
викладач кафедри оперативно-розшукової
діяльності Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ ПІД ЧАС ОПЕРАТИВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ТА ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

У межах наданих повноважень підрозділи кримінальної поліції мають доступ до великої кількості інформації про кримінальну діяльність, особливо щодо представників організованої злочинності. У зв'язку з вищевикладеним надзвичайно важливим завданням є використання інструментів, які пропонують можливість опрацьовувати величезні обсяги доступних даних. Одним із таких інструментів у діяльності оперативних підрозділів Національної поліції України є криміналістичний аналіз – специфічний вид інформаційно-аналітичної діяльності, що передбачає виявлення та максимально точно визначення взаємозв'язків між відповідною інформацією (відомостями, даними) злочину та будь-якою Інші дані, отримані з різних джерел, їх використання в інтересах господарсько-розшукової та слідчої діяльності, їх аналітичне забезпечення.

У сучасних умовах у більшості розвинених країн криміналістична експертиза є окремою професійною діяльністю в правоохоронних органах. У структурі Генерального секретаріату Інтерполу функціонує окремий підрозділ кримінального аналізу, а діяльність штаб-квартири Європолу ґрунтується переважно на використанні технологій кримінального аналізу [1, с. 300–303].

Кримінальний аналіз – це особливий вид інформаційно-аналітичної діяльності, який передбачає ідентифікацію та визначення якомога більш точного взаємозв'язку між інформацією, пов'язаною зі злочинністю, та будь-якими іншими даними, отриманими з різних джерел, і використання їх для ділових розслідувань і слідчих дій, аналітичної підтримки. Забезпечує цілеспрямований пошук, виявлення, запис, вилучення, організацію, аналіз та оцінку, представлення, передачу та контроль інформації про злочини в процесі аналізу злочинів.

Метою збору та аналізу інформації є створення та підтвердження гіпотез і висновків щодо минулих, теперішніх і майбутніх протиправних дій, які мають відношення до опису структури та масштабів діяльності злочинних угруповань і донесення чіткої інформації до керівництва оперативно-розшукових заходів та слідчих (розшукових) дій. Усі форми аналізу пов'язані між собою, якщо аналіз супроводжує оперативно-розшукову та слідчу діяльність,

то одночасно її підтримує і дає підстави для проведення слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів.

Під час аналітичного процесу оцінюють інформацію щодо злочинця, перебіг подій, знарядь учинення злочину, часу й місця його вчинення тощо. Обіг цієї інформації відбувається між оперативними працівниками та слідчими й полягає не тільки в наданні або отриманні інформації, а й в активному її здобуванні [2, с. 223–241].

Обробка великих обсягів інформації може бути здійснена лише за допомогою інтелектуальних технологій, щоб звільнити слідчого або оперативного працівника від тягаря та допомогти йому вжити відповідних заходів і прийняти процесуальні рішення.

У сучасних умовах неможливо розкрити резонансні, тяжкі та особливо тяжкі кримінальні правопорушення без залучення кримінальних аналітиків та належної аналітичної оперативно-розшукової роботи під час розслідування та кримінального провадження.

Своєчасно та оперативно проведені аналітичні дослідження дозволяють розкрити велику кількість резонансних злочинів, переважно «гарячих», затримати злочинців та загалом посилити кримінальний тиск. Підкреслює, що кримінальний аналіз є надзвичайно важливим у контексті правоохоронної діяльності, оскільки він може мати глибокий вплив на поліцейські стратегії, тактику та методи. В даний час криміналістичний аналіз став початком активного впровадження технологічних інновацій, шляхом постійного оновлення програмних засобів аналізу, модернізації технічних засобів, впровадження інноваційних технологій (наприклад, використання системи швидкого огляду та аналізу, матеріалу з камер відео спостереження за допомогою програми «Video Synopsis», інноваційної технології обробки зображень) [1, с. 112].

Відповідно до п. 3 ч. 2 ст. 40 КПК України, слідчий уповноважений доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам шляхом винесення процесуального документа – доручення, а оперативний підрозділ, відповідно до ст. 41 КПК України, зобов'язаний їх виконувати. У главах 20 та 21 КПК України надано вичерпний перелік слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій. Всі дії як оперативних працівників, так і слідчих підрозділів повинні фіксуватись на процесуальних документах, які в подальшому ввійдуть до кримінального провадження.

На мій погляд, зазначені в дорученнях слідчих заходи може здійснити уповноважений працівник оперативного підрозділу на підставі постанови про залучення спеціалістів з викладенням безпосередньо в ній обставин, які необхідно з'ясувати, дослідити, проаналізувати або направити безпосередньо відповідний лист про аналіз чи обстеження [3, с. 284–289].

Крім того, до проведення таких заходів можливо залучати на допомогу спеціалістів у галузі телекомунікацій, які володіють

спеціальними знаннями. Уповноважені працівники оперативного підрозділу за результатами аналізу готують відповідну інформацію, а вирішення питання щодо ролі зазначеної інформації в кримінальному провадженні, використання її в доказуванні належить до компетенції слідчого.

Список використаних джерел

1. Калиновський О. В., Школьніков В. І. Використання методу кримінального аналізу для протидії організованій злочинності. *Часопис Київського університету права*. 2017. № 1. С. 300–303.

2. Фаріон О. Б. Метод стратегічного кримінального аналізу загроз прикордонній безпеці України. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2021. № 83 (2). С. 223–241. (Серія «Військові та технічні науки»). doi: <https://doi.org/10.32453/3.v83i2.569>.

3. Стащак А. Ю. Наступальність у контексті принципів оперативно-розшукової діяльності. *Юридичний бюлетень*. 2019. Вип. 11. Ч. 2. С. 284–289. doi: <https://doi.org/10.32850/2414-4207.2019.11-2.37>.

4. Білоус Р. В. Кримінальний аналіз в діяльності правоохоронних органів України. *Удосконалення механізму правового регулювання суспільних відносин з урахуванням зарубіжного досвіду* : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 1 черв. 2020 р.) / відп. ред. О. Ю. Бусол. Київ : Ліра-К, 2020. С. 20–22.

Ворона Юлія Сергіївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Неклеса О. В.,
викладач кафедри кримінального процесу
та стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗЛОВЖИВАННЯ СЛУЖБОВИМ СТАНОВИЩЕМ І ПЕРЕВИЩЕННЯ СЛУЖБОВИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ЯК КОРУПЦІЙНІ ЗЛОЧИНИ

Кваліфікація суспільно небезпечних діянь, які містять ознаки перевищення влади або службових повноважень, завжди викликала труднощі, зокрема пов'язані з розмежуванням перевищення влади зі зловживанням нею. Останнім часом, післязмін, яким були піддані статті 364 та 365 Кримінального кодексу України (далі – КК України), проблеми кваліфікації відповідних діянь ще більше загострилися.

Не припиняються дискусії стосовно того, чи відбулася декриміналізація перевищення влади та службових повноважень щодо службових осіб публічного права, які не є правоохоронцями; чи можна